

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

Sectio j. Dubitationis Resolutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

spectetur, ad seruitium reuocari potest, vt *supr. sect. 13.* dicebamus, & habetur in *Can. 34. id. constitutum*, 17. g. 4. & *can. prolium*, 20. g. 3. & l. 4. & 6. §. *sanè si serum*, *Cod. de his qui ad Eccles. confug.*

Atque ita in specie docent Silu. *verb. Immunitas* 3. §. 3. n. 2. *Fagundez de preceptis Eccles. precept. 2. lib. 4. c. 4. n. 52.* Cutell. *de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 23. & 25.* Riccius *p. 3. decis. 172. n. 6.* (vbi sic in Curia Archiepiscopali Neapolitana decum fuisse testatur.) *Suar. lib. 3. c. 10. n. 6. Megal. in 3. p. lib. 4. c. 2. n. 6. & Peregrin. de immunit. c. 12. n. 3. dub. 3. contra Gambacurt. lib. 4. cap. 11. n. 10. Petr. Cened. quest. 42. & Dian. p. 1. tract. 1. resol. 25.* Quamvis hi duo Doctores fateantur, quod Religiosus immunitate Ecclesiae non gaudeat in Ecclesia proprij Monasterij, vbi delinquit, etsi tamen id non concedat Gambacurt. nisi solum in casu, quo Superior procederet ad poenitentias salutare in iungendas in foro paterno, ne Religionis vniuersum statutum peruertatur, non item, si procederet ad in iungendas vltices poenas.

7 Canonum in foro iudiciali, adeo vt si hoc faciant Superiores, incurrant illi, inquit ipse, poenas, & censuras latas contra violantes immunitatem Ecclesiarum, & Religiosi extracti non teneantur ad interrogationes factas respondere.

8 At simpliciter dicendum est, quod Religiosus in ordine ad Praelatum Religionis immunitate Ecclesiae non gaudeat, non solum propter rationes supra adductas, quod scilicet Clerici non gaudent immunitate Ecclesiae, sed etiam quia alioquin nunquam Religiosus aliquis puniri posset, & sic corrueret disciplina regularis: & praeterea, quia sic habet quotidiana praxis, & consuetudo à Summis Pontificibus approbata, cum quotidie Summi Pontifices ex appellatione causarum ad Urbem videant Superiores Regularium contra illos processum formare, & sententiam ferre de delictis in Monasterium commissis, & tamen id non reprobent, sed potius approbent, & confirmant; propter quam rationem descendunt in nostram opinionem Mar. Italia *de immunit. lib. 1. cap. 3. §. 1. & lib. 5. §. 6. n. 119.* & Diana *cir. resol. 25.*

11 Hinc sequitur, quod si Religiosus apostasiam (idemque dico de omni alio delicto, etiam non excepto: nam de exceptis nulla est difficultas) committat, Ecclesiae immunitate non gaudeat; ita vt à suo Superiore ab Ecclesia extrahi possit, vt puniatur in foro etiam iudiciali secundum rigorem Canonum. Atque ita in terminis docet praeter alios Lezana *verb. Immunitas Eccles. n. 16.* Peregrin. *de immunit. c. 12. n. 16.* & Cutellius *de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 23.* contra Bobadillam in *Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. n. 57.* (qui citat Rebuffum, & Decianum,) & contra Mar. Ital. *de immunit. lib. 1. cap. 3. §. 1. n. 17. & c. 5. §. 6. n. 114.* qui testatur, apostatam quandam à Religione fuisse restitutum Ecclesiae, à qua fuerat extractus, & contra Farinac. in *append. de immunit. c. 13. n. 169.* Duardum in *Bull. Canes. lib. 2. Can. 15. g. 16. n. 5.* Barbof. *de iure Eccles. lib. 1. cap. 3. n. 45.* Trullench. in *Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 2. n. 2. & 3.* & Dian. *part. 1. tract. 1. resol. 23.* qui sententiam negatiuam sequuntur, quamvis, illam limitando, fateantur, quod non gaudeant in Ecclesiis, & Monasteriis eiusdem Religionis, à qua apostatauit, & sic quod ex his locis extrahi quidem possit, etsi non ex aliis. Sed quod dixi absolute, scilicet quod in omnibus Ecclesiis, & Monasteriis non gaudeat, & sic quod absolute ex omnibus Ecclesiis, & Monasteriis extrahi possit, est probabilius, praesertim cum semper videatur esse eadem ratio.

DUBITATIO XI.

An, & quid dicendum sit in causis ciuilibus?

SECTIO I.

Dubitationis Resolutio.

SUMMARIUM.

- 1 Immunitas Ecclesiae locum habet in causis ciuilibus, ita vt si debitor ad illam confugiat, gaudeat immunitate, nam concessa est de iure ciuili.
- 2 Debitor ob ciuilia debita ad Ecclesiam confugiens per se, vel per procuratorem in iudicio comparere potest.
- 3 Debitore recusante comparere in iudicio modo praedicto, potest Index post solennium edictorum citationem, apprehensis bonis ipsius, creditoribus satisfacere.
- 4 Ecclesia approbat leges ciuiles, quae Ecclesiarum immunitati à se statuta non praediciant.
- 5 Immunitas debitoribus concessa est non solum à iure ciuili, sed etiam à iure Canonico.
- 6 Debitor suspectus de fuga, & publicus tributorum exactor, obligatus ad publica rationcinia, gaudent immunitate.
- 7 Nemo ab Ecclesia extrahi potest, etiam si non sit reus, etiam si extrahatur ad duellandum, vel firmandam pacem, neque debet impediri exitus ab ipsa, positus custodibus ad euandanda scandala.
- 8 Violantes Ecclesiae immunitatem de iure excommunicari debent.
- 9 Constitutio Gregoriana licet loquatur solum de exvhebentibus reus ibi (laicis reis) dispositio tamen poenalis extenditur ex identitate, & maiori ratione, quando alias sequeretur absurdum.
- 10 Quando duo casus aequiparantur in lege antiqua, lex noua loquens in vno locum habet in altero.
- 11 Constitutio poenalis quando continet fauorem Ecclesiarum, fit extensio ex identitate rationis.
- 12 In odiosis, & contra immunitatem Ecclesiasticam non est facienda extensio ex identitate, & maiori ratione, secus est in fauorabilibus.
- 13 Rei, qui non gaudent, c. m. in Bulla excipiuntur, exceptio non fit per particulam (tantum.)
- 14 Reorum appellatione veniunt etiam debitores, vt potest rei debitorum.

Respondetur immunitatem Ecclesiae locum habere in causis ciuilibus (ita vt si debitor ad illam confugiat, securus ibi exsistat) quia talis immunitas iure ciuili concessa est, ex l. *praesenti*, *Cod. de his, qui ad Eccles. confug.* & ex l. *ult. eodem tit.* (vbi dicitur, quod debitor ob ciuilia debita ad Ecclesiam confugiens, per se, vel per procuratorem in iudicio comparere possit, quod si id facere recuset, vel differat, possit Iudex post solennium edictorum citationem bona debitoris apprehendere, & ex iis petitoribus ad modum debiti satisfacere,) sed Ecclesia approbat leges ciuiles, quae Ecclesiarum immunitati à se statuta non praediciant, cap. *inter alia*, cap. *id. constitutum*, cap. *si quis contumax*, cap. *si quis inuentus*, cap. *frater*, sess. 25. cap. 20. *Tridentini*, & Constitutione Gregorij XIV. Ergo non solum à iure ciuili, sed etiam à Canonico hac immunitas debitoribus concessa est.

Atque ita contra Iasonem in l. *vinum*, ff. *si certum petatur*,

petatur, Cutellium de immuni. Eccles. lib. 1. q. 32. n. 26. & seqq. & contra alios, quos citat, & sequitur Ceuall. in tract. de cognit. per vian. & solent. part. 2. q. 5. num. 6. declarauit sacra Congregatio Episcop. in vna Cotronensi die 21. Iulij 1617. & in vna Beneuentana die 10. Maij 1619. & ex communi docent Abbas in cap. inter alia, de immuni. Eccles. num. 2. & seqq. Silu. verb. Immunitas 3. q. 3. diff. 6. Nauar. cap. 3. num. 5. Couar. cit. cap. 20. num. 14. Layman lib. 4. tract. 9. c. 3. n. 5. Azor 2. p. lib. 9. q. 9. Suarez lib. 3. c. 11. n. 3. Farinac. de carcerib. q. 28. num. 3. & in append. de immuni. cap. 4. num. 57. Guttier p. act. q. 9. ciuil. lib. 3. q. 1. Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 28. n. 14. Ambrosin. de immuni. Eccles. c. 1. 3. num. 1. Anastas. Germ. de fauoribus immuni. lib. 2. cap. 16. num. 8. & seqq. Megalini in 3. p. lib. 4. c. 2. q. 2. num. 33. Diana p. 1. tract. 1. re. 1. 32. (qui id verum esse dicit, etiam stante statuto, quod debitor possit carcerari, & in casu, quo sit suspectus de fuga, & debitor publicus, vt exactor tributorum, & debitor ex causa administrationis, & redditionis rationum, & obligatus ad rationes publicas, & officialis debitor ex causa Syndicatus.) Item Grat. tom. 1. lib. 3. c. 1. de immuni. Eccles. Portel. verb. Eccles. immunitas, num. 14. Barbof. de iure Eccles. tom. 2. cap. 3. Tusch. tom. 3. lit. E. concl. 11. num. 3. Gambacurt. lib. 4. cap. 15. Peregrin. de immuni. cap. 12. n. 10. Bonac. disp. 3. q. 7. de immuni. §. 4. n. 4. Lezana verb. Immunitas 7. Eccles. num. 16. & Genuens. in prax. c. 22. num. 1. q. 9. qui & satis probabiliter subdit, quod dicta immunitas concessa sit aliis omnibus, ita vt nemo (quamvis nullo modo sit reus) ex Ecclesia extrahi possit ob quemcunque finem, siue v. g. ad reum in illa receptum reuelandum, vbi nam is se absconderit, siue (cum ipse ad duellum aliquem prouocauerit, & in Ecclesiam se receperit, ne à curia seculari impediatur à duello prosequendo) ad pacem faciendam cum illo, quem ad duellum prouocauerat, & ad vitanda scandala, præsertim cum alio modo scandalis obuiari possit, apponendo scilicet custodes vel adeundum Episcopum, qui prouideret, & id. quæ probat ex eo, quia in Constitutione Gregorij XIV. ob extractionem pro quacunque causa, imponitur ipso facto pœna, quæ à iure sunt statuta contra violantes immunitatem, & libertatem Ecclesie, & de iure excommunicari debent violantes immunitatem, cap. miror, cap. si quis contumax, cap. quisquam 17. q. 4.

9 Et quamvis citata Constitutio Gregorij XIV. loquatur solum de extrahentibus reos ibi (laicis reis) dispositio tamen pœnalis (inquit, & recte, idem Genuensis) extenditur ex identitate, & maioritate rationis, quando si non fieret extensio, sequeretur absurdum, vt sequeretur in casu nostro, si scilicet non possent extrahi rei, & alij possent. Imol. in l. si verò, §. de viro, ff. soluto matrim. & Franc. in c. 1. de temporibus ordinari. in 6. tum quia, quando duo casus æquiparantur in lege antiqua, lex noua loquens in vno, locum habet in altero. Bartol. in l. quod verò ff. de legib. & Franc. & Imol. in l. si supra cit. tum quia in cap. definitum 17. q. 4. cauetur simpliciter, ne configentes, & commorantes in Ecclesia extrahi possint: tum denique, quia quando Constitutio pœnalis continet fauorem Ecclesiarum, sit extensio ex identitate rationis, vt ait Gloss. notabilis in cap. sciant, de elect. in 6. & Franc. in dist. c. 1.

Obiicies, cum in Bulla Gregorij XIV. excipiantur quidam & determinati casus, qui non gaudeant immunitate Ecclesie, non licet ex his ad alios, quod etiam non gaudeant, argui ex identitate, quia neque ex maiori ratione rationis, vt dicitur infra dub. 19. & 24. sect. 3. ergo sic & in casu nostro.

Respondetur: disparitas est, quia ibi sumus in odiosis, & contra immunitatem Ecclesiasticam, quæ, vt potè fauorabilis, debet potius ampliari, quàm restringi; & præterea casus, qui in Bulla excipiuntur, excipiuntur per particulam, tantum. At in casu nostro potius sumus in fauorabilibus, & pro immunitate Ecclesie: & præterea cum in Bulla excipiuntur rei, qui non gaudeant, non excipiuntur per particulam tantum. Vel dic cum Suar. lib. 1. tom. 1. tract. 2. de relig. q. 11. n. 3. & l'eregrin. de immuni. c. 12. vers. nec conuenit, appellatione reorum venite etiam debitores, vt potè reos debitorum.

SECTIO II.

An, & quid dicendum de debitore?

Difficultas prima, cuiusque solutio.

SVMMARIVM.

- 1 Ecclesia solum delinquentibus immunitatem concedit explicitè, implicitè autem eam concedit etiam debitoribus.
- 2 In lege, quamvis pœnali, sit extensio, si alioquin sequitur absurdum.
- 3 Appellatione reorum licet veniant delinquentes, veniunt etiam debitores.
- 4 Privilegium immunitatis cum sit pium, debet etiam ampliari ad debitores.

Obiicies primò ex Cutellio cit. q. 32. n. 22. & seqq. Ecclesia solum delinquentibus immunitatem concedit, non item debitoribus, vt videtur colligi ex cap. inter alia, ibi: Quacunque graua maleficia perpetraverit, ex cap. statumimus, ibi: Non liceat reos ab Ecclesia extrahere. (Rei enim propriè sunt delinquentes, non autem debitores,) ex cap. 1. quis contumax, cap. 1. quis inuentus, & cap. frater, in quibus iuribus omnibus mentio fit de delinquentibus, non autem de debitoribus; & ex Constitutione Gregorij XIV. ibi: Laicum delinquentem, & infra: Quodque delinquentes laici, &c. ergo debitoribus ex iure Ecclesiastico immunitas non debetur, sed ad summum ex iure ciuili, & sic vbi ius ciuile non obligat, non habebit effectum.

Respondetur distinguo antecedens: Ecclesia solum delinquentibus immunitatem concedit, explicitè, concedo, implicitè, nego; quia hoc ipso, quod concedit eam delinquentibus, intelligitur implicitè concedere etiam debitoribus, ex eo, quod absurdum esset fauere nocentibus, exclusis innocentibus. Quapropter in lege, quamvis pœnali, sit extensio ultra proprietatem verborum, quotiescumque alioquin, attentis verbis in propria significatione sequitur absurdum, Doctores, quos citat, & sequitur Genuens. in prax. c. 17. n. 2. Adde, quod licet appellatione reorum, quibus Ecclesia concedit immunitatem, propriè veniant delinquentes, veniunt tamen etiam debitores, vt potè rei debitorum, & rei in iudicio (vnde reus dicitur, quicumque in iudicium vocatur, siue ciuilitè, siue criminaliter, sicut rectè docent Couar. 2. var. ap. 2. n. 14. Suar. lib. 3. c. 11. n. 3. Azor 2. p. lib. 9. c. 9. Farin. de carcer. q. 28. n. 31. & in append. de immuni. c. 3. n. 51. Ambros. de immuni. c. 1. 3. n. 2. Anastas. Germ. de fauoribus immuni. lib. 3. cap. 16. n. 110. Genuens. in prax. c. 17. n. 2. & Bonac. disp. 3. q. 7. de immuni. §. 4. n. 2.) præsertim quia, cum hoc priuilegium sit pium, & fauorabile, debet ampliari, Doctores, quos citat, & sequitur Farin. in append. c. 2. n. 21. Ambros. c. 10. n. 7. & Mar. Italia lib. 1. c. 2. contra Decian. lib. 6. c. 2. n. 14. & quia Ecclesia approbat leges ciuiles, quæ sunt in fauorem immunitatis, vt supra dicebam sect. 1. n. 1. & seqq. & hæc tale priuilegium concedunt, etiam debitoribus, vt dicebam ibidem.